

ד"ר ויינריב ודילמת האינסולין בגטו וילנה

מטרות

1. חשיפה לקיומן של דילמות מורכבות בתקופת השואה, בהן מרחב הבחירה היה מצומצם ביותר.
2. עיסוק בדילמת האינסולין כדוגמה לשאלות המוסריות הכבדות איתן נאלצו להתמודד מנהיגות הציבור היהודי בכלל, ובפרט הרופאים, בתקופת המלחמה.

רקע כללי

ב- 24 ביוני 1941 כבשו הגרמנים את וילנה במסגרת מבצע ברברוסה. מיד לאחר הכיבוש החלו צעדים כנגד האוכלוסייה היהודית בעיר: חטיפות לעבודות פרך, צווים מגבילים ורצח המוני. בספטמבר 1941 הוקמו שני גטאות, אך אחד מהם חוסל תוך זמן קצר, ועד לסוף חודש דצמבר 1941 נרצחו מעל 30,000 יהודים. בגטו שנשאר נותרו בחיים רק כ- 20,000 יהודים מקהילת וילנה המפוארת.

ד"ר אברהם ויינריב שימש כרופא בבית החולים בגטו, ומתוקף תפקידו היה הממונה על מניעת מחלות מדבקות. אחד האתגרים הקשים שנאלץ להתמודד עימם היה המחסור בתרופות כגון קלציום לחולי השחפת, ואינסולין לחולי הסוכרת. המלאי הקיים לא הספיק לכל החולים, וכרופא הוא נדרש להחלטה: למי לתת את המעט הקיים?

- זכרונותיו של אברהם (אברשה) ויינריב פורסמו ב"ילקוט מורשת", גיליון כ"ז תחת הכותרת "זכרונות של רופא מגיטו וילנה" (עמ' 6-60). מורים/ות שירצו לקבל את המאמר (ללא תשלום) למייל, מוזמנים/ות לפנות אלינו בכתובת machon.moreshet@gmail.com או

[בפייסבוק](#).

מהלך

1. הסבר קצר על גטו וילנה (ניתן להעביר לתלמידים/ות לקריאה את המידע שהופיע לעיל)

2. מבקשים מהתלמידים/ות לצפות בקטע בו מספר ד"ר ויינריב על התמודדותו עם המחסור בתרופות עד לשלב בו הוא אומר "ואני החלטתי שאני אעשה כפי שאני חושב שיש לעשות" (דקה 06:00).

- ניתן לשלוח לתלמידים את הקישור לצפייה: [ד"ר ויינריב ודילמת האינסולין](#).
לחילופין ניתן לפתוח את הקישור במחשב המורה ולשתף את המסך.
- נבקש מכמה תלמידים/ות להביע את דעתם על הדילמה בה מצוי ויינריב.
 - מדוע לדעתכם/ן אף אחד אחר לא הסכים לקחת אחריות ולסייע לוויינריב בהחלטה?
 - אילו אפשרויות עומדות בפניו?
 - איזו אפשרות עדיפה לדעתכם/ן?

3. נמשיך את הצפייה בסרטון ונראה כיצד בחר ויינריב לנהוג.

- רבים טוענים ש"אי אפשר לשפוט" מעשים שנעשו בתקופת השואה בחוסר ברירה, אך דווקא ויינריב עצמו אמר כי "אולי עשיתי כהלכה, אבל מצפוני עוד לא גמרי כשר". מדוע לדעתכם/ן מצפוני לא לגמרי כשר?
- מה ניתן ללמוד מתוך מקרה זה על המציאות עמה התמודדו רופאים ובעלי תפקידים אחרים בגטו?
- אילו ערכים הניעו את ויינריב בפעולתו? על אילו ערכים הוא בחר להציב בעדיפות נמוכה יותר במקרה זה?
- מה דעתכם/ן על החלטתו?